

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська
конференція здобувачів вищої освіти і молодих
учених**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

*Кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик*

Співорганізатори:

Південно-Українське відділення
Соціологічної асоціації України
Національний університет «Одеська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Міжнародний університет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська конференція здобувачів
вищої освіти і молодих учених
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ»
(17-19 листопада 2025 року)**

Одеса, 2025

УДК 001.895:005.8(082)
ББК 60я431

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
протокол № 7 від 09 грудня 2025 року*

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.

Рецензенти:

кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри філософії, історії та політології
Національного університету «Одеська політехніка» *Наталія РИБКА*

кандидатка політичних наук, доцентка, доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін Міжнародного університету *Юлія МЕЛЬНИК*

У Збірнику матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Південноукраїнські наукові студії» представлено напрацювання учасників із різних регіонів України, об'єднаних спільною метою – осмислення сучасних наукових викликів та пошук інноваційних рішень у міждисциплінарному просторі. Конференція організована Державним закладом «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за участю кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик, у співпраці з Південно-Українським відділенням Соціологічної асоціації України та провідними університетами країни – ЗВО-партнерами.

Матеріали збірника охоплюють широке коло тем, що відповідають актуальним потребам сучасного суспільства й науки. Серед них: трансформації українського соціуму, культурні та історичні процеси в контексті суспільно-політичних змін, філологічні студії в умовах цифровізації, розвиток креативних індустрій, філософія бізнесу та етичні виміри інновацій, екологічна філософія й концепції сталого розвитку, сучасні підходи до філософії здоров'я, інновації в освіті, проблеми політики та суспільного розвитку, а також виклики, пов'язані з критичним мисленням і логічною культурою XXI століття.

Збірник відображає високий рівень наукових досліджень молодих учених, сприяє розвитку міжвузівської наукової співпраці та формує простір для конструктивного діалогу між представниками різних освітніх і наукових галузей. Матеріали конференції можуть бути корисними для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, а також фахівців, що працюють у сфері соціальних, гуманітарних та освітніх наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

© ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», 2025

© Авторів матеріалів, 2025

**СЕКЦІЯ № 6. ЕКОЛОГІЧНА ФІЛОСОФІЯ І СТАЛИЙ РОЗВИТОК:
ЕТИКА, ПРИРОДА, СУСПІЛЬСТВО**

Жарких Володимир

СУЧАСНА ЕКОЛОГІЧНА КРИЗА У СВІТЛІ ПОСТУЛАТІВ
ФІЛОСОФІЇ ПРАГМАТИЗМУ..... 234

Барков Степан

СУСПІЛЬСТВО І СТАЛИЙ РОЗВИТОК: СОЦІОЕКОЛОГІЧНА
ПЕРСПЕКТИВА..... 236

**СЕКЦІЯ № 7. ФІЛОСОФІЯ ЗДОРОВ'Я: ВИЗНАЧЕННЯ, ЦІННОСТІ ТА
ПРАВО НА ЖИТТЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ**

Базелюк Оксана

ВИКЛИКИ ТА СТІЙКІСТЬ ЗДОРОВ'Я МОЛОДІ В УМОВАХ
ЦИФРОВОЇ ЕПОХИ..... 239

Баранюк Поліна

САМОГУБСТВО ЯК ПРОБЛЕМА ФІЛОСОФІЇ..... 243

**СЕКЦІЯ № 8. ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ В ОСВІТІ: ВІД ТЕОРІЇ ДО
ПРАКТИКИ**

Піддубний Олександр

ЗНАЧЕННЯ ТА РІЛЬ ПОЗИТИВНОЇ ПСИХОЛОГІЇ В
ВІЙСЬКОВІЙ ОСВІТІ..... 247

Міщук Віталій

ЗАСТОСУВАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В
ВІЙСЬКОВІЙ ОСВІТІ..... 250

В'язовченко Ілля

ЛІДЕРСТВО ЯК ПРОВІДНА УМОВА РОЗВИТКУ
СТРЕСОСТІЙКОСТІ..... 253

Коломієць Тетяна

ЛІДЕРСТВО Й УПРАВЛІНСЬКІ НАВИЧКИ У МЕДИЧНІЙ
ОСВІТІ: ВІД ТРАДИЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ ДО ІННОВАЦІЙНИХ
СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ..... 255

всесвітньої екологічної кризи. Філософія прагматизму наголошує на тому, що рішення екологічних проблем лежать у сфері практичної діяльності, а не лише абстрактної теорії.

БАРКОВ СТЕПАН

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, ОНП
«Філософія»

*Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна*

**СУСПІЛЬСТВО І СТАЛИЙ РОЗВИТОК: СОЦІОЕКОЛОГІЧНА
ПЕРСПЕКТИВА**

Сучасна цивілізація переживає кризу надмірного споживання, технологічного експансіонізму і духовної втоми. Це свідчить про необхідність нового типу світогляду – соціоекологічного, у якому природа, культура і суспільство розглядаються не ізольовано, а як взаємопов'язані рівні єдиної системи. Починаючи із Всесвітнього саміту, якій пройшов у Йоганнесбурзі у 2002 році, сталий розвиток стає основою порядку денного та темою глобальної політики розвитку. Цю концепцію презентують як механізм, за допомогою якого суспільство повинно взаємодіяти з навколишнім середовищем, зберігаючи ресурси для майбутніх поколінь, що означало, що сталий розвиток – це спроба гарантувати баланс між економічним зростанням, цілісністю навколишнього середовища та соціальним добробутом. Навіть були розроблені і прийняті ООН у 2015 році 17 цілей – як частина «Агенда 2030» – глобальної програми, спрямованої на те, щоб «ніколи нікого не залишити поза увагою» [1].

Однак, вже у 2024 році головними висновками щодо реалізації цих цілей став той факт, що лише 16 % з них буде досягнуто до 2030 року, тоді як за рештою 84 % спостерігається обмежений прогрес або навіть регрес. Причинами цього стали зростаюча нерівність, зміна клімату та скорочення біорізноманіття. Пандемія COVID-19 у 2020–2023 роках з одного боку поглибили ці проблеми, але з іншого показали їх неспроможність і односторонність, що є характерним для сучасної політики та економіки [2].

Наразі існує кілька альтернативних концепцій, які доповнюють або навіть критикують традиційну модель сталого розвитку. Вони розглядають альтернативні шляхи еволюції суспільства, економіки та екології, часто пропонуючи нові парадигми співіснування людини та природи. Серед альтернативних концепцій, які критикують, але і доповнюють концепцію сталого розвитку перш за все слід зазначити біоцентризм, який, по-перше, розглядає природу як головний пріоритет, а не економіку чи соціальні

системи, по-друге, виступає за екосистемний підхід, тобто права природи мають бути рівноцінними правам людини, і по-третє, орієнтований на глибоку екологію та принципи ненасильства щодо природи.

Таким чином, у біоцентризмі сталий розвиток постає не лише як стратегія економічного балансу, а як етико-філософська модель гармонії між людиною і середовищем. У цьому сенсі він є проявом зрілості людства – переходом від епохи експлуатації природи до епохи співіснування з нею. Із цією концепцією співзвучна концепція ноосферного розвитку українського вченого Володимира Вернадського, яка розглядає людство як потужну геологічну та духовну силу, що здатна перетворювати біосферу через розум, науку та моральну відповідальність. Якщо концепція сталого розвитку орієнтується на баланс між економічними, соціальними та екологічними цілями, то ноосферна ідея Вернадського доповнює її метафізичним і антропологічним виміром: розвиток не може бути сталим без еволюції свідомості. Вернадський підкреслював, що майбутнє планети залежить від «організованої наукової думки людства», яка має перейти від хаотичного впливу на природу до свідомої творчої взаємодії з нею.

Тобто ноосферна концепція – це духовне поглиблення сталого розвитку, де головним чинником стає не технологічна чи економічна ефективність, а етика розуму й культура відповідальності перед життям. Саме тому ця концепція не набула розвитку у часи панування радянської влади. Але в наш час потенціал ноосферної концепції може стати тим тригером, якій максимально буде сприяти післявоєнної відбудові держави та розвитку соціоекологічної ідеології.

Сутність соціоекологічної ідеології полягає у системі цінностей, світоглядних принципів і стратегічних орієнтирів, які виходять із розуміння єдності суспільства і природи. Вона розглядає розвиток держави не лише як економічний процес, а як взаємодію соціальних, культурних і природних систем, у якій людина є не споживачем ресурсів, а їхнім співтворцем і хранителем.

Можна сказати, що це філософсько-політична парадигма, яка поєднує соціальну справедливість, екологічну рівновагу й духовну відповідальність. Її основою повинно бути переконання, що економічне зростання не має сенсу без відновлення природного та соціального балансу.

Головними принципами соціоекологічної ідеології виступають:

- холістичність, тобто суспільство, економіка, культура й природа є частинами єдиного організму;
- відповідальність, тобто будь-яке рішення має оцінюватися не лише економічно, а й за впливом на життя людей, екосистем і майбутні покоління;
- справедливість, тобто екологічна безпека є правом кожної людини;
- децентралізація і солідарність, тобто громади стають носіями екологічних рішень і місцевих інновацій;

- освіченість і культура співбуття, тобто екологічна свідомість формується через освіту, мистецтво, філософію, а не лише через закони.

Отже, соціоекологічна ідеологія як можлива перспектива, потрібна Україні, щоб перетворити відбудову на відродження, і не лише матеріальне, а й духовне. Вона є дороговказом до суспільства, де розвиток вимірюється не швидкістю будівництва, а глибиною гармонії між людиною, природою й культурою.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Take Action for the Sustainable Development Goals.URL:
<https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>
2. Sustainable Development report 2024/ URL:
<https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopment.report/2024/sustainable>
3. Вернадський В. І. Наукова думка як планетне явище. Вибрані праці. К : Наукова думка, 2005. 584 с.

Наукове видання

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.